

ĐÁNH GIÁ MỨC ĐỘ HẠNH PHÚC CỦA PHỤ NỮ PHƯỜNG ĐÔNG NGẠC, QUẬN BẮC TỪ LIÊM, THÀNH PHỐ HÀ NỘI

● PHẠM THỊ KIM XUYẾN

TÓM TẮT:

Bài viết đánh giá mức độ hạnh phúc của người phụ nữ, so sánh giữa các yếu tố trong từng lĩnh vực và tìm ra yếu tố nào đem lại mức độ hạnh phúc lớn nhất, yếu tố nào đem lại mức độ hạnh phúc thấp nhất cho phụ nữ tại phường Đông Ngạc, quận Bắc Từ Liêm, TP. Hà Nội.

Từ khóa: mức độ hạnh phúc, phụ nữ, phường Đông Ngạc, quận Bắc Từ Liêm, TP. Hà Nội

1. Đặt vấn đề

Phụ nữ giữ vai trò đặc biệt quan trọng trong đời sống gia đình và xã hội. Trong một chừng mực nào đó, người phụ nữ có hạnh phúc thì gia đình và xã hội cũng sẽ hạnh phúc.

Qua nghiên cứu cho thấy, điều kiện đời sống kinh tế - vật chất, môi trường tự nhiên có ảnh hưởng lớn nhất đến mức độ hạnh phúc của người phụ nữ, bởi lẽ nó tác động mạnh mẽ đến đời sống vật chất tinh thần và vị thế xã hội. Lĩnh vực này cũng ảnh hưởng mạnh mẽ đến nhu cầu của một cá nhân, bởi vì chỉ khi có đủ điều kiện kinh tế - vật chất, môi trường tự nhiên mới có thể đáp ứng được nhu cầu cá nhân mong muốn. Bên cạnh đó, điều kiện kinh tế cũng đồng thời ảnh hưởng đến quan niệm của người phụ nữ về hạnh phúc.

Vì vậy, việc nghiên cứu mức độ hạnh phúc nói chung và mức độ hạnh phúc của người phụ nữ nói riêng là một trong những cách hiệu quả để đánh giá chất lượng đời sống vật chất và tinh thần của người phụ nữ.

2. Cơ sở lý luận và phương pháp nghiên cứu về đánh giá mức độ hạnh phúc của phụ nữ

2.1. Khái niệm và các chỉ báo đo lường mức độ hạnh phúc

Theo OECD (Organization for Economic

Cooperation and Development): Hạnh phúc là trạng thái tốt lành, bao gồm tất cả những đánh giá khác nhau, tích cực và tiêu cực, mà người ta cảm nhận được từ cuộc sống của mình và những phản ứng do cảm xúc của người đó đối với các trải nghiệm của họ¹.

Theo cách tiếp cận của lý thuyết về sự hài lòng, hạnh phúc là mức độ hài lòng của một người về cuộc sống của mình xét trên tổng thể².

Hạnh phúc là mức độ một người đánh giá tổng thể về chất lượng cuộc sống hiện tại của mình, hay nói các khác là mức độ người đó thấy hài lòng về cuộc sống của mình. Khái niệm “hài lòng với cuộc sống” có ý nghĩa tương tự và thường được sử dụng như khái niệm “hạnh phúc”.

Việc đo lường hạnh phúc không thể dựa vào vài câu hỏi đơn giản như “bạn có hạnh phúc không”, “bạn hạnh phúc như thế nào”. Để tránh tình trạng chung chung, đại khái của khái niệm này, các nghiên cứu xã hội học về hạnh phúc thao tác khái niệm hạnh phúc thành các chỉ báo có thể đo lường trên thực địa dựa trên mức độ hài lòng của người dân về 3 lĩnh vực cơ bản:

- Sự hài lòng về điều kiện kinh tế - vật chất, môi trường tự nhiên
- Sự hài lòng về quan hệ gia đình, xã hội

- Sự hài lòng về bản thân

Mỗi lĩnh vực tiếp tục được thao tác thành 11 chỉ số cơ bản, nhằm đánh giá mức độ hạnh phúc³.

2.1. Phương pháp nghiên cứu

Nghiên cứu này sử dụng cách tiếp cận xã hội học với 3 chỉ báo và chọn 18/33 chỉ số làm công cụ để đo lường mức độ hạnh phúc của nhóm phụ nữ.

Mức độ hạnh phúc về điều kiện kinh tế - vật chất, môi trường tự nhiên: có công ăn việc làm đầy đủ; được làm công việc mình thích; có đủ tiện nghi sinh hoạt; có thu nhập ổn định; có hệ thống dịch vụ; an toàn vệ sinh thực phẩm.

Mức độ hạnh phúc về quan hệ gia đình, xã hội: gia đình hòa thuận; môi trường xã hội tự do, dân chủ; quan hệ xã hội nơi làm việc; vị thế xã hội; quan hệ với chính quyền; được tự chủ, tự quyết về bản thân.

Mức độ hạnh phúc về bản thân: sức khỏe; trình độ học vấn; thể hiện được năng lực của mình; thời gian giải trí nghỉ ngơi; đời sống tinh thần, tâm linh; thành công trong cuộc sống.

Trong nghiên cứu này, tác giả đã khảo sát nhóm phụ nữ trong độ tuổi từ 18 đến 50, là những người đến tuổi kết hôn và trong độ tuổi sinh đẻ. Đây là khoảng tuổi người phụ nữ thường bắt đầu bước vào cuộc sống hôn nhân, sinh đẻ, nuôi con, kiếm sống, quán xuyến gia đình,...

Kích cỡ mẫu điều tra theo công thức tính

mẫu điều tra của Trung tâm Thông tin và Phân tích số liệu Việt Nam, tại trang điện tử: <http://www.vidac.org.vn>. Công thức tính mẫu điều tra (trường hợp biết trước tổng thể).

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

Trong đó:

N: kích cỡ tổng thể hoặc kích cỡ mẫu

n: kích cỡ mẫu điều tra cần thực hiện

e: sai số cho phép = 0,02-0,05 (2-5%).

Theo đăng ký hộ khẩu thường trú tại phường Đông Ngạc, phụ nữ trong độ tuổi trên là 9.833 người⁴. Thay vào công thức, ta có:

$$n = \frac{9833}{1 + 9833 (0,02)^2} = 249 \text{ người}$$

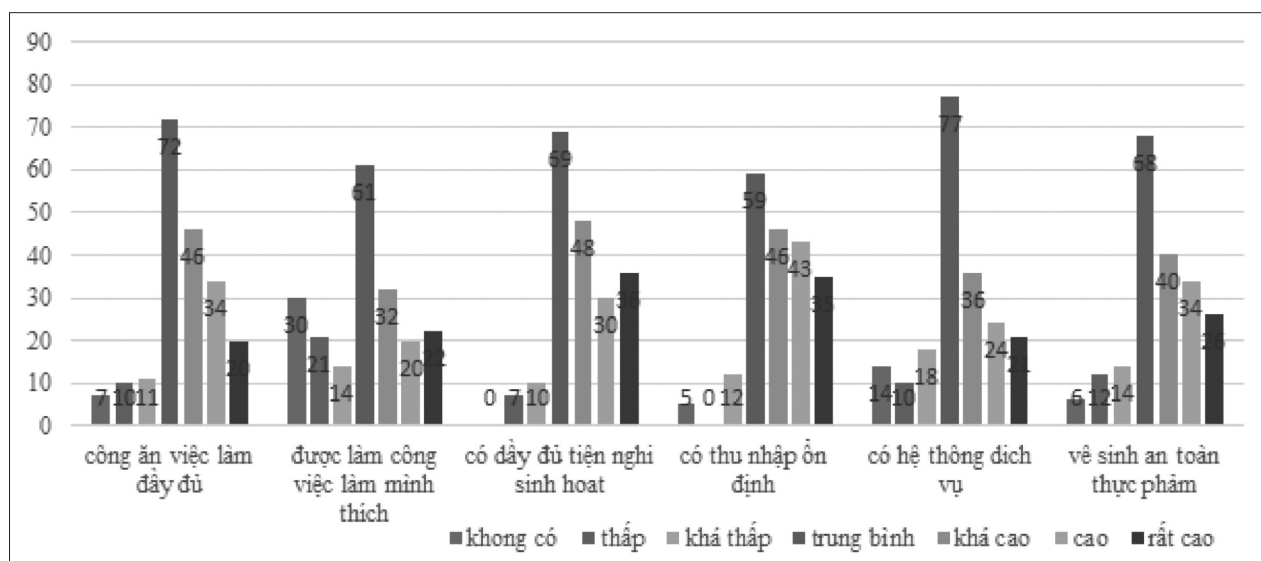
Trong nghiên cứu này, tác giả đã tiến hành khảo sát 200 phụ nữ, cỡ mẫu này đảm bảo khái quát cho tổng thể.

3. Kết quả đánh giá mức độ hạnh phúc của phụ nữ phường Đông Ngạc, quận Bắc Từ Liêm, thành phố Hà Nội

3.1. Mức độ hạnh phúc về điều kiện kinh tế - vật chất, môi trường tự nhiên

Về điều kiện đời sống kinh tế - vật chất, môi trường tự nhiên (ĐKĐSKTVC - MTTN) (Biểu 1): Đây là lĩnh vực có ảnh hưởng lớn nhất đến mức độ hạnh phúc của người phụ nữ, bởi lẽ điều kiện kinh tế - vật chất, môi trường tự nhiên mới tác động

Biểu 1: Các yếu tố điều kiện vật chất - kinh tế, môi trường tự nhiên

Nguồn: Khảo sát đề tài Đánh giá mức độ hạnh phúc của PN phường Đông Ngạc, BTL, HN- 2021

mạnh mẽ đến đời sống vật chất tinh thần và vị thế xã hội. Lĩnh vực này cũng ảnh hưởng mạnh mẽ đến nhu cầu của một cá nhân, bởi vì chỉ khi có đủ điều kiện kinh tế - vật chất, môi trường tự nhiên mới có thể đáp ứng được nhu cầu cá nhân mong muốn, điều kiện kinh tế cũng đồng thời ảnh hưởng đến quan niệm của người phụ nữ về hạnh phúc.

Qua khảo sát cho thấy, 42,5% người phụ nữ chỉ đánh giá mức độ hạnh phúc chỉ ở mức độ trung bình, 39% thuộc loại cao và khá cao, chỉ có gần 11,5% thuộc rất cao, các mức độ dưới trung bình là 7%. (Bảng 1)

Bảng 1. Đánh giá mức độ hạnh phúc về điều kiện vật chất - kinh tế, môi trường tự nhiên

Đánh giá MĐHP về ĐKĐSKTVC- MTTN	Tần số	Tỷ lệ %
Rất cao	23	11.5
Cao	32	16.0
Khá cao	46	23.0
Trung bình	85	42.5
Thấp	5	2.5
Khá thấp	7	3,5
Không	2	1.0
Tổng	200	100%

Nguồn: Khảo sát đề tài Đánh giá mức độ hạnh phúc của PN phường Đông Ngạc, BTL, HN- 2021

Như vậy, phần lớn phụ nữ có mức độ hạnh phúc trung bình, cao và rất cao (97%) ở lĩnh vực ĐKĐSKTVC-MTTN. Điều đó phản ánh phường Đông Ngạc đang trong giai đoạn đô thị hóa mạnh mẽ. Nhiều công việc, ngành dịch vụ mới thay thế các ngành nông nghiệp tạo thêm thu nhập, nâng cao đời sống kinh tế - vật chất cho người phụ nữ. Hầu hết những hộ gia đình nói chung và những người phụ nữ nói riêng đều đã thoát khỏi tình trạng đời sống kinh tế - vật chất kém và đang dần nâng lên đời sống vật chất kinh tế trung bình cao, do sự tác động của đô thị hóa mạnh mẽ cùng những chính sách đúng ở chính quyền địa phương tạo nên sự thay đổi mạnh mẽ đến đời sống của người phụ nữ trong những năm gần đây.

3.2. Mức độ hạnh phúc về quan hệ gia đình, xã hội

Mức độ hạnh phúc mà người phụ nữ lựa chọn sẽ bị ảnh hưởng ít nhiều từ các mối quan hệ với xã hội và gia đình mà người phụ nữ có. Mặc dù người phụ nữ luôn dựa theo nhu cầu để đánh giá mức độ hạnh phúc của bản thân, song không phải nhu cầu nào cũng luôn được gia đình và xã hội nhận định; qua dư luận, qua thiết chế, thành kiến của các nhóm xã hội khác buộc người phụ nữ phải lựa chọn và cho các mức độ đánh giá khác nhau. (Biểu 2)

Số liệu Biểu 2 cho thấy mức độ hạnh phúc trong quan hệ gia đình, xã hội như sau: trong đó có 28% là mức độ hạnh phúc trung bình, 25% là khá cao, 22% là mức độ hạnh phúc cao, 15% là rất cao, dưới trung bình chỉ chiếm 10%. Cũng qua Biểu đồ này cho thấy rõ sự đánh giá khác nhau của người phụ nữ giữa 2 nhóm lĩnh vực là ĐKĐSKTVC - MTTN và trong quan hệ gia đình, xã hội (QHGD, XH) (Bảng 2)

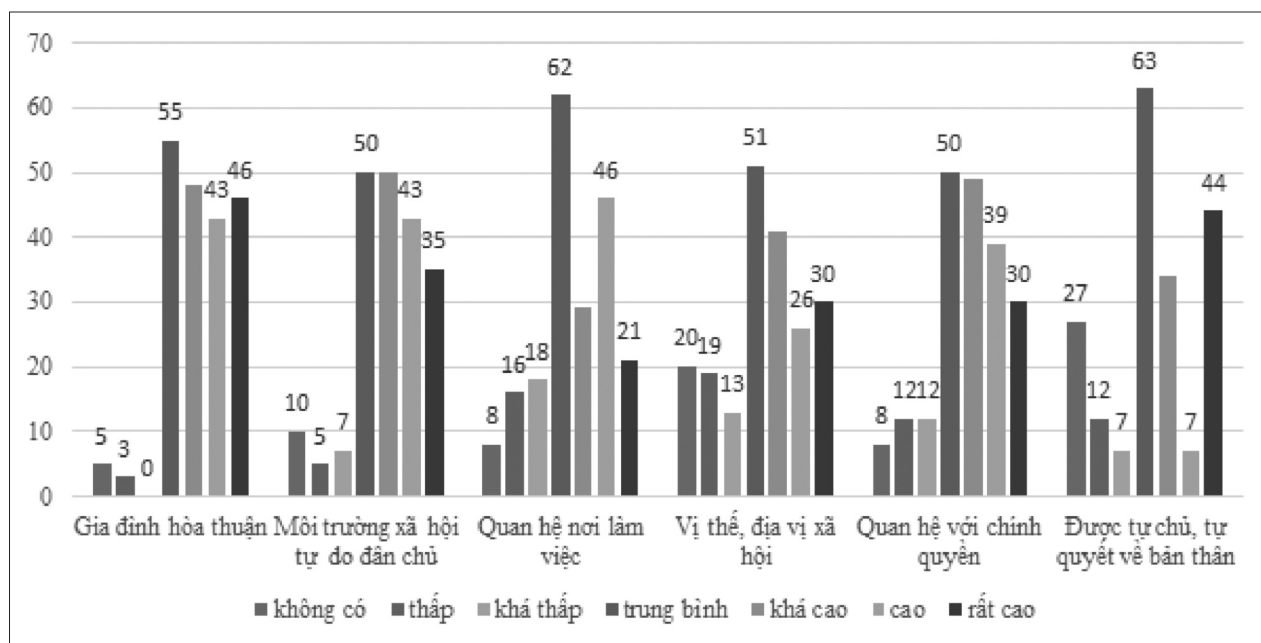
Bảng 2. Đánh giá mức độ hạnh phúc về quan hệ gia đình, xã hội

Đánh giá MĐHP về QHGD, XH	Tần số	Tỷ lệ %
Rất cao	30	15.0
Cao	44	22.0
Khá cao	50	25.0
Trung bình	56	28.0
Thấp	12	6.0
Khá thấp	6	3
Không	2	1.0
Tổng	200	100%

Nguồn: Khảo sát đề tài Đánh giá mức độ hạnh phúc của PN phường Đông Ngạc, BTL, HN- 2021

Khác với đánh giá mức độ hạnh phúc trong lĩnh vực ĐKĐSKTVC - MTTN phải dựa trên mức sống, nguồn thu nhập của từng phụ nữ để đánh giá hạnh phúc của họ thì việc đánh giá mức độ hạnh phúc trong quan hệ gia đình, xã hội lại phụ thuộc nhiều vào việc đánh giá sự tương tác giữa các thành viên trong gia đình với nhau. Mức độ hạnh phúc cao hay thấp đều phụ thuộc vào việc các mối

Biểu 2: Các yếu tố trong quan hệ gia đình, xã hội

Nguồn: Khảo sát đề tài Đánh giá mức độ hạnh phúc của PN phường Đông Ngạc, BTL, HN- 2021

quan hệ gây ảnh hưởng thế nào đến quan niệm hay nhận thức của người phụ nữ mà không hề phụ thuộc vào vật chất. Nói cách khác, ví dụ khi đánh giá mức độ hạnh phúc của người phụ nữ có điều kiện vật chất trung bình trong nhóm lĩnh vực ĐKĐSKTVC - MTTN thì người phụ nữ này chỉ thường ở mức độ hạnh phúc trung bình; nếu đánh giá mức độ hạnh phúc theo quan hệ gia đình, xã hội tùy thuộc vào chất lượng tương tác của người phụ nữ với gia đình, cộng đồng người phụ nữ đó có thể thấy hạnh phúc hay không, không bị ảnh hưởng khi người phụ nữ đó có mức sống hay điều kiện vật chất ra sao.

3.3. Mức độ hạnh phúc về đời sống cá nhân

Phụ nữ đánh giá mức độ hạnh phúc trong đời sống cá nhân của mình rất phong phú, tổng quan về mức độ hạnh phúc của nhóm phụ nữ trong đời sống cá nhân khá cao. Quan niệm của phụ nữ về hạnh phúc, thành công trong cuộc sống có thể rất khác nhau, có người quan niệm nuôi con khỏe, ngoan, chăm sóc chồng con chu đáo đã là thành công trong cuộc sống, có người quan niệm thành công trong cuộc sống là có thăng tiến trong công việc, hoàn thành nhiệm vụ của bản thân. Dù vậy, qua khảo sát phần lớn phụ nữ đều đánh giá mình hạnh phúc trong đời sống cá nhân. (Biểu 3)

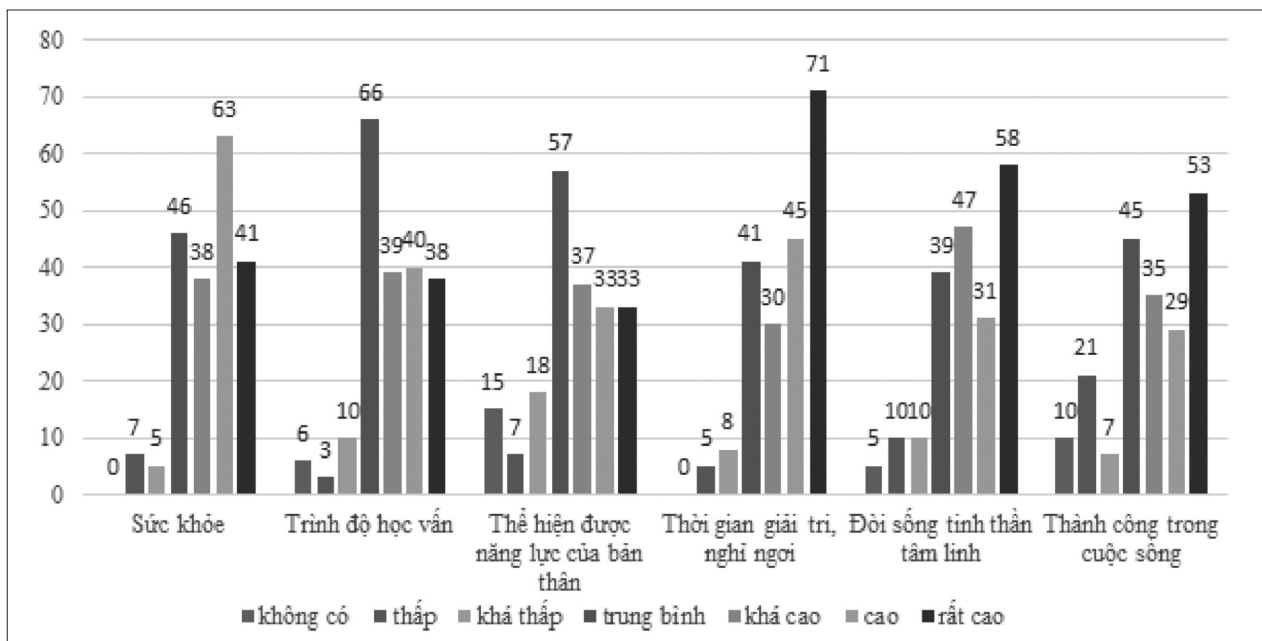
Kết quả số liệu Bảng 3 cho thấy mức độ hạnh phúc trong đời sống cá nhân ở mức trung bình và cao chiếm tỷ lệ lớn (94%).

Như vậy, mức độ hạnh phúc của người phụ nữ phường Đông Ngạc cao, song không đồng đều giữa các yếu tố. Do tùy thuộc vào từng nhu cầu, mức sống khác nhau mà có nhiều mức độ đánh giá khác nhau. Thêm vào đó là ảnh hưởng bởi lối suy

Bảng 3. Đánh giá mức độ hạnh phúc trong đời sống cá nhân

Đánh giá MĐHP về QHGD, XH	Tần số	Tỷ lệ %
Rất cao	45	22.5
Cao	45	22.5
Khá cao	49	24.5
Trung bình	49	24.5
Thấp	5	2,5
Khá thấp	5	2,5
Không	2	1.0
Tổng	200	100%

Nguồn: Khảo sát đề tài Đánh giá mức độ hạnh phúc của PN phường Đông Ngạc, BTL, HN- 2021

Biểu 3: Các yếu tố trong đời sống cá nhân của người phụ nữ

Nguồn: Khảo sát đề tài Đánh giá mức độ hạnh phúc của PN phường Đông Ngạc, BTL, HN- 2021

ngiht trọng nam khinh nữ, thành kiến về việc phụ nữ thể hiện năng lực bản thân, thành công trong cuộc sống đều ảnh hưởng và có liên quan mạnh mẽ đến đời sống cá nhân của người phụ nữ phường Đông Ngạc.

4. Kết luận

Như vậy, việc nâng cao mức độ hạnh phúc của người phụ nữ tại phường Đông Ngạc là vấn đề cần thiết, nhằm nâng cao chất lượng đời sống vật chất, tinh thần, vị thế xã hội cho người phụ nữ.

Qua khảo sát, ta thấy mức độ hạnh phúc của người phụ nữ tại phường Đông Ngạc tương đối cao, đó là do sự tác động mạnh mẽ của đô thị hóa, hiện đại hóa, nâng cao các dịch vụ y tế, sự quan tâm của Chính phủ đến chất lượng sống của người phụ nữ.

Quan tâm đến mức độ hạnh phúc của người phụ nữ chính là quan tâm đến chất lượng đời sống vật chất, tinh thần của người phụ nữ, bởi mức độ hạnh phúc và chất lượng đời sống vật chất, tinh thần có mối quan hệ mật thiết với nhau.

Từ việc đánh giá mức độ hạnh phúc và những yếu tố tác động đến mức độ hạnh phúc cũng đã cho thấy được những hạn chế còn tồn tại trong đại bộ phận người phụ nữ hiện nay tại phường Đông Ngạc. Đó là việc cần thiết nâng cao trình độ học vấn của người phụ nữ, tạo công ăn việc làm ổn định cho người phụ nữ, xóa bỏ những thành kiến còn tồn đọng, cần thiết đổi mới tư duy, quan niệm của người phụ nữ về hạnh phúc cũng như quyền lợi của người phụ nữ tại phường Đông Ngạc ■

TÀI LIỆU TRÍCH DẪN:

¹Lê Ngọc Văn (2019), Hạnh phúc của người Việt Nam - Khái niệm, cách tiếp cận và chỉ số đánh giá. Nxb Tổng hợp TP. Hồ Chí Minh. Trang 48.

²Lê Ngọc Văn (2019), Hạnh phúc của người Việt Nam - Khái niệm, cách tiếp cận và chỉ số đánh giá. Nxb Tổng hợp TP. Hồ Chí Minh. Trang 48.

³Lê Ngọc Văn (2019), Hạnh phúc của người Việt Nam - Khái niệm, cách tiếp cận và chỉ số đánh giá. Nxb Tổng hợp TP. Hồ Chí Minh. Trang 50.

⁴Đăng ký hộ khẩu thường trú tại Công an phường Đông Ngạc.

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

1. Đảng Cộng sản Việt Nam (2007), *Nghị quyết số 11-NQ/TW: Về công tác phụ nữ thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa*.
2. Chính phủ (2013), *Nghị quyết số 132/NQ-CP về việc điều chỉnh địa giới hành chính huyện Từ Liêm để thành lập 2 quận và 23 phường thuộc thành phố Hà Nội*.
3. Lê Ngọc Hùng, Nguyễn Thị Mỹ Lộc (2000), *Xã hội học Giới và Phát triển, Hà Nội*, Nhà xuất bản Đại học Quốc gia Hà Nội.
4. Hoàng Minh Hải (2017), Phương pháp xây dựng và tính toán chỉ số hạnh phúc của người Việt Nam, *Tạp chí Nghiên cứu Gia đình và Giới*, Số 2-2017, tr 15-27.
5. Lê Thị Quý (2019), Bình đẳng giới và xã hội hiện đại, *Tạp chí Tổ chức nhà nước*, truy cập tại địa chỉ <https://tcnn.vn/news/detail/45939/Binh-dang-gioi-va-xa-hoi-hien-dai.html>
6. Lê Ngọc Văn (2019), *Hạnh phúc của người Việt Nam - Khái niệm, cách tiếp cận và chỉ số đánh giá*. Nhà xuất bản Tổng hợp TP. Hồ Chí Minh.
7. Lê Ngọc Văn (2017), Hạnh phúc và sự cần thiết nghiên cứu hạnh phúc ở Việt Nam, *Tạp chí Nghiên cứu Gia đình và Giới*, số 2-2017, tr 3-14.

Ngày nhận bài: 5/3/2022

Ngày phản biện đánh giá và sửa chữa: 5/4/2022

Ngày chấp nhận đăng bài: 15/4/2022

Thông tin tác giả:

TS. PHẠM THỊ KIM XUYẾN

Khoa Xã hội học - Trường Đại học Công đoàn

ASSESSING THE HAPPINESS OF WOMEN LIVING IN DONG NGAC WARD, BAC TU LIEM DISTRICT, HANOI

● Ph.D **PHAM THI KIM XUYEN**

Faculty of Sociology

Trade Union University

ABSTRACT:

This paper assesses the happiness of women, and compares the impacts of different factors on the happiness of women living in Dong Ngac ward, Bac Tu Liem district, Hanoi.

Keywords: happiness, women, Dong Ngac ward, Bac Tu Liem district, Hanoi.